T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

GÜMÜŞ KAZAZ ÖRÜCÜLÜĞÜNDE TOP ÖRGÜSÜ TEKNİĞİ

ANKARA, 2011

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere İnternet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. TOP ÖRGÜSÜ TEKNİĞİ 3
1.1. Top Örgüsü Tekniği 3
1.1.1. Kullanılan Araç Gereçler 4
1.1.2. Tığ Üzerinde Top Örgüsü Tekniği Aşamaları 4
1.1.3. Dikkat Edilecek Noktalar 5
UYGULAMA FAALİYETİ 6
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 23
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 24
2. TOP ÖRGÜSÜ TEKNİĞİNDE EKLEME, DÖVME VE PARLATMA 24
2.1. Top Örgüsü Tekniğinde Ekleme Yapma 24
UYGULAMA FAALİYETİ 25
2.2. Top Örgüsü Tekniğinde Dövme 27
UYGULAMA FAALİYETİ 28
2.3. Top Örgüsü Tekniğinde Parlatma 30
UYGULAMA FAALİYETİ 31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 34
MODÜL DEĞERLENDİRME 35
CEVAP ANAHTARLARI 39
KAYNAKÇA 40

AÇIKLAMALAR

KOD	**215ESB458**
ALAN	**El Sanatları Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Dekoratif El Sanatları**
MODÜLÜN ADI	**Gümüş Kazaz Örücülüğünde Top Örgüsü Tekniği**
MODÜLÜN TANIMI	Öğrencilere; tekniğe ve yöreselliğe uygun gümüş kazaz örücülüğünde top örgüsü tekniğinin konularının verildiği derstir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Sürgü Tekniği modülünü almış olmak
YETERLİK	Gümüş kazaz örücülüğünde top örgüsü tekniği yapmak
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Öğrenci, bu modül ile uygun ortam ve araç gereç hazırlandığında yöreselliğe uygun gümüş kazaz örücülüğünde top örgüsü tekniğini yapabilecektir. **Amaçlar** Öğrenci; **1.** Tekniğine uygun olarak tığın ucuna geçirilen topun üzerine top örgüsü tekniğini yapabilecektir. **2.** Tekniğe uygun olarak top örgüsüne ekleme, dövme ve parlatma yapabilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam:** Atölye ortamı, aydınlık ve geniş ortam **Donanım:** Gümüş iplik, iğne, tığ, bal mumu, makas, pense, bal mumu, top örgüsü yapılmış modeller
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül faaliyetlerinin sonunda öğrenci kazandığı becerileri ölçebilecektir. Modülün sonunda öğrencinin kazandığı yeterlikler ölçülerek değerlendirilecektir. Derste Sınıf Geçme Yönetmeliği doğrultusunda ölçme ve değerlendirme yapılacaktır.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Anadolu takıları, binlerce yıl öncesinden gelen teknik ayrıntıları, anlatılmak istenen duyguları, içlerinde saklanan derinliği ve onlarca kültürü özümseyerek oluşturulan tasarımların zenginliğini gözler önüne seriyor.

Takıların doğuşu otuz bin yıl öncesine dayanır. Karanlığın kötülüklerinden korunmak için mezarına boynuz ve kemiklerden, deniz kabuklarından yapılma boncuk dizileri, bilezikler ve yüzükler koydu. Başa çıkamadığı kötülüklerden, tehlikelerden kendisini de korumak için boynuna, kollarına, ellerine, başına, ayaklarına takılar takarak onları tanrılarına sundu. Sonra fark etti ki volkanik camlara yansıyan görüntüsü, takılarla güzelleşti, farklılaştı ve insanoğlu zamanın içinde ilerlerken onları en parlak, en göz alıcı madenlerle, taşlarla bezeyerek ölümsüz eserler oluşturdu.

Gümüş kazaz örücülüğü Trabzon'da yapılan yöresel bir sanatımızdır. Ayrıca kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel el sanatlarımızdan biridir. Bu nedenle bu el sanatımızı korumalı ve yaşatarak gelecek kuşaklara aktarmalıyız. Trabzon Olgunlaşma Enstitüsü, PKSO ve KML gümüş kazaz örücülüğü pratik kursları açarak bu el sanatımızı yaşatmaya çalışmaktadır.

Gümüş kazaz örücülüğünde bulunan tekniklerin içinde, Top örgüsü tekniği, gümüş kazaz örücülüğünün en önemli tekniğidir. Takıya bakıldığında önce top göze çarpar. Çirişle hazırlanan, patiskadan yapılan yuvarlak toplar üzerine veya plastik, tahta boncuklar üzerine gümüş iplikle sepet örgüsü gibi örülmesi ile top örgüsü tekniği oluşur. Tekniklerin öğretilme aşamasında önce balıksırtı tekniği öğretilir. Sonra sırasıyla sürgü, top, ajur örgüleri ve teknikleri birleştirerek ürün oluşturma öğretilir.

Bu modülün sonunda gümüş kazaz örücülüğünde top örgüsü teknik aşamalarını, resimli ve yazılı açıklamaları ile birlikte öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, yöreselliğe uygun gümüş kazaz örücülüğünde top örgüsü tekniğini öğreneceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Gümüş kazaz örücülüğü yapan atölyelere giderek top örgüsü tekniğinin işlemlerini araştırarak rapor hazırlayınız. Bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. TOP ÖRGÜSÜ TEKNİĞİ

1.1. Top Örgüsü Tekniği

Gümüş kazaz örücülüğünde top örgüsü tekniği, ajur ve sürgü tekniklerinin üstünde, altında ve balıksırtı (zincir) üzerinde kullanılır. Top örgüsü tekniğinin görüntüsü sepet örgüsüne benzer.

Top örgü tekniğinde büyük boyutlu toplarda ekleme yapılır. Çünkü gümüş iplik boyu yetmez. Yeniden gümüş tel çıkrıkta sarılarak iplik oluşturulur ve eklemede kullanılır (Resim 1.1).

Resim 1.1: Top örgü tekniği

Top örgüsü tekniği, topun büyüklüğüne göre iki ile sekiz kata kadar overlok iplik üzerine sarılan gümüş telle elde edilen ipliklerle yapılır. En küçük toplarda iki, daha büyük toplarda sekiz kata kadar overlok iplik (gümüş telin içinde) kullanılır. Genellikle gümüş telin altında tercih edilen üç katlı overlok ipliktir (Resim 1.2).

Resim 1.2: Top örgüsü tekniği (üç kat overlok iplikle)

1.1.1. Kullanılan Araç Gereçler

- Gümüş iplik
- İğne
- Tığ
- Bal mumu
- Makas
- Kara gümüş (bakır tel)
- Pense (yuvarlak uçlu)
- Patiska top, plastik veya tahta boncuk

Top örgüsü tekniğinde yapılacak takının özelliklerine uygun top boyutları belirlenir. Tekniklerin öğretilme aşamalarında kara gümüş (bakır tel) kullanılır.

1.1.2. Tığ Üzerinde Top Örgüsü Tekniği Aşamaları

Top örgüsü tekniği, tığın ucunda, patika top, plastik veya tahta boncuk üzerinde gümüş iplik kullanılarak yapılır. Top örgüsü tekniğini, kara gümüş (bakır tel) ile öğreneceksiniz. Bütün teknik aşamalar (balıksırtı, sürgü, top, ajur) ilk öğrenilme zamanında kara gümüş ile çalışılır. Teknikler iyice öğrenildikten sonra gümüş ipliğe geçilir. Gümüş tel pahalı malzeme olduğu için bakır tel tercih edilir. Aşağıda gösterilen top örgüsü teknik aşamalarında da kara gümüş (bakır tel) kullanılmıştır. Bakır tel tıpkı gümüş telde olduğu gibi çıkrıkta overlok ya da naylon iplik üzerine sarılarak iplik hâline gelir.

1.1.3. Dikkat Edilecek Noktalar

- Tekniklerin öğrenilmesi aşamasında kara gümüş (bakır tel) kullanınız.
- Baş ve işaret parmaklarınızı kullanınız.
- Tığı sol elde, iğneyi sağ elde tutunuz.
- İpliği top üzerinde baş ve işaret parmaklarınızla sıkıca tutunuz.
- Oluşan beş üçgeni iğnenizin ucu ile düzelterek eşitleyiniz.
- İpliği hafifçe çekerek örgünün düzgün durmasını sağlayınız.
- Teknik aşamalarda sıraları takip ediniz.
- Topun alt kısmında boşluk oluşmaması için, üçgenleri oluştururken ipliği biraz bol bırakınız (Sıralar arttıkça iplik sıkılaşır ve topun altında boşluk kalmaz.).
- Topun üstünde iğnenizin ucu ile düzeltme yaparak biraz açıklık bırakınız (Sıralar çoğaldıkça açıklık kapanacak ve orada sıkışma olmayacaktır.).
- Yürütme işleminde iplikleri yan yana getiriniz ve iğnenizin ucu ile her zaman düzeltiniz. İpliklerin üst üste gelmemesine dikkat ediniz.
- İğnenin zor geçtiği yerlerde pense (yuvarlak burunlu) kullanınız.

UYGULAMA FAALİYETİ

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- İğne
- Tığ
- Bal mumu
- Makas
- Kara gümüş (bakır tel)
- Pense (yuvarlak uçlu)
- Patiska top

Önerileri dikkate alıp aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak top örgüsü tekniğini çalışınız.

İşlem Basamakları	**Öneriler**
➢ Çalışma ortamı hazırlayınız.	
➢ Araç gereçleri hazırlayınız.	
➢ Tığın ucuna patiska topu geçiriniz.	➢ Patiska top yerine kullanım kolaylığı ve ekonomik olduğu için plastik veya tahta boncuk tercih edebilirsiniz.
➢ İpliği iğneye geçiriniz ve bakır ipliği bir ucundan, topun alt deliğinden yukarıya doğru geçirerek topun üst deliğinden dışarı çıkarmadan ipliği sabitleştirerek sıkıştırınız.	

	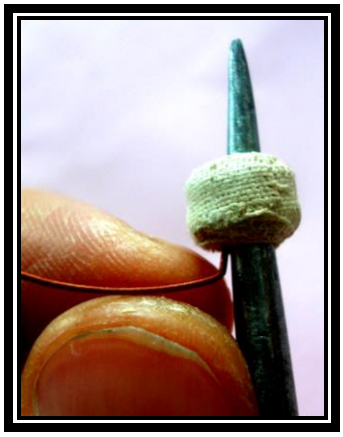 ➢ Topu sıkıştırmak için aşağı, tığın geniş tarafına doğru çekiniz.
➢ Başlangıç ipliğini oluşturmak için tığı sol elde tutarak ipliği sağ el ile soldan sağ yöne doğru topun üstünden, tığın arkasından (yarım ay şeklinde) geçirerek topun altına getiriniz.	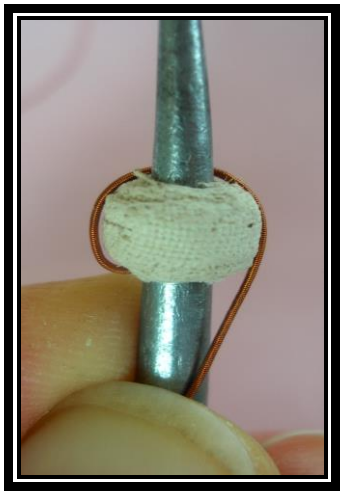 ➢ İpin gevşememesi için sol başparmağınızla sıkıca tutunuz. ➢ Sol işaret parmağınızla da topu arkadan sıkıca tutunuz. ➢ Bu işlem basamağı yapıldığında patiska top ortadan ikiye bölünmüş görünümdedir, unutmayınız.

➢ Tığı soldan sağ yöne çeviriniz ve iğneyi sol yönde bulunan ipliğin altından geçiriniz.	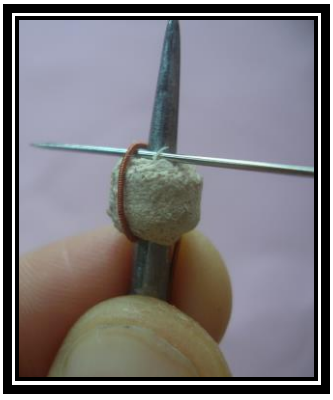 ➢ İğneyi topun üst kısmından geçiriniz.
➢ İpliği arkadan topun altına doğru atarak sol işaret parmağınızla sıkıca tutunuz.	
➢ Tığı sağdan sola doğru çeviriniz ve iğneyi sol üsteki ipliğin altından geçiriniz.	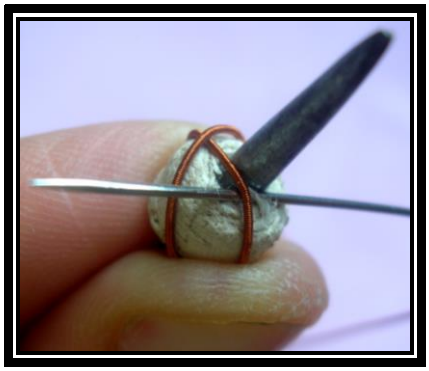 ➢ İpliğin kaymaması için her aşamada sıkıca tutunuz.

➢ İpliği çapraz olarak üçgen şekilde topun üzerindeki başlangıç ipliğinin üzerinden atınız.	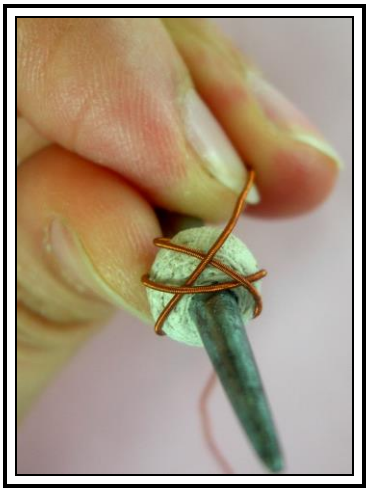 ➢ Bu işlem basamağında, son görünümü üstten bakıldığında yıldız şeklinde olması gereken beş üçgenden birincisi oluşmuş olur, unutmayınız. ➢ İşleme devam edildikçe alt ve üst üçgenler arasında oluşan baklava dilimi şekillerin oluşacağını biliniz. ➢ Düzeltme işlemini her işlemden sonra yapmayı unutmayınız. ➢ Topun alt kısmında boşluk oluşmaması için üçgenleri oluştururken ipliği biraz bol bırakınız (Sıralar arttıkça iplik sıkılaşır ve topun altında boşluk kalmaz.).
➢ İpliği topun atında sol işaret parmağınızla sıkıca tutunuz.	

➢ Tığı öne getiriniz ve iki tane birbirine paralel ipliği görünüz (ikizler).	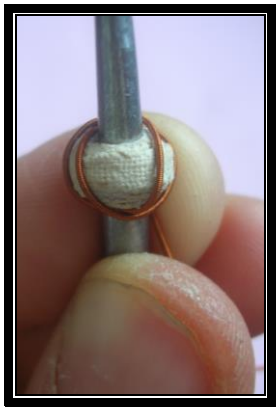
➢ İğneyi sağ yöndeki ipliğin altından geçiriniz.	 ➢ İğneyi topun üst kısmından, tığın dibinden geçiriniz.
➢ İğneyi çekerek ipliği yerleştiriniz.	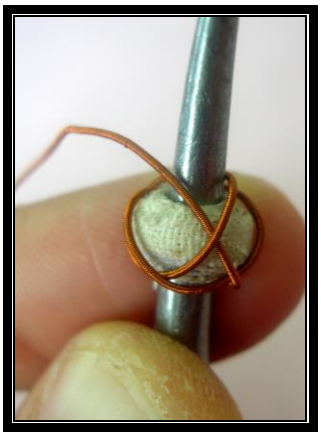 ➢ Baş ve işaret parmağınızla iplikleri sıkıca tutunuz.

➢ Tığı sağ yöne çevirerek iğneyi hemen yanındaki ipliğin altından geçiriniz.	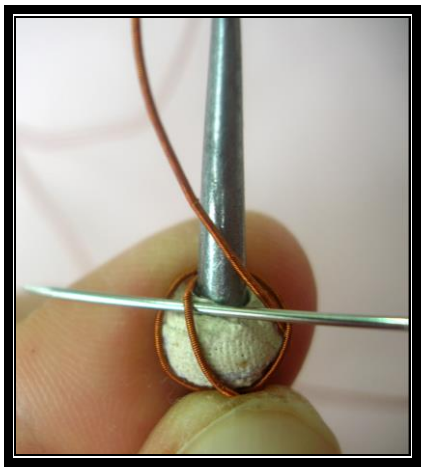
➢ İpliği yerleştiriniz ve sıkıca tutunuz.	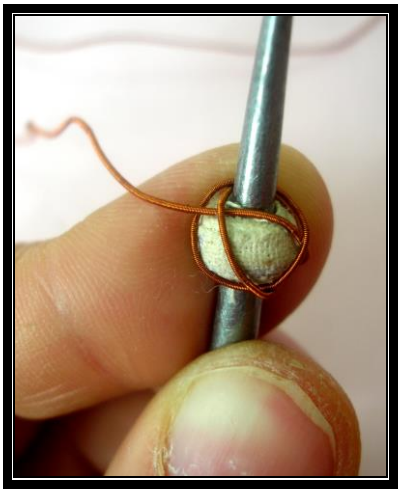
➢ Tığı yine soldan sağa doğru çeviriniz ve ipliği topun altına doğru tutunuz.	

➢ İğneyi hemen yanındaki ipliğin üstünden, onun yanındaki ipliğin altından geçiriniz.	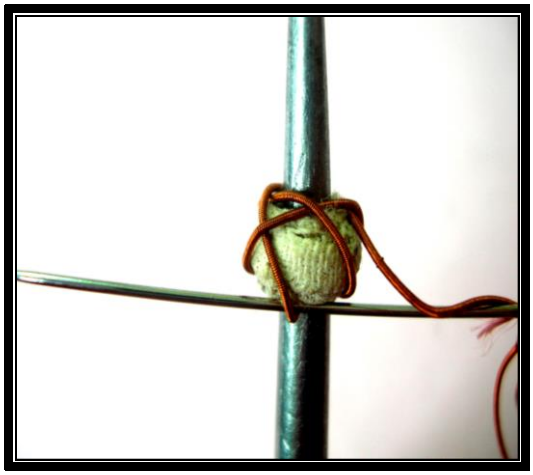 ➢ İpliği topun altından tığın dibinden geçiriniz. ➢ İpliği başparmağınızla sıkıca tutunuz. ➢ Topu sol işaret parmağınızla arkasından sıkıca tutunuz.
➢ İğneyi çekerek ipliği yerleştiriniz.	 ➢ İkinci üçgen oluşur.

➢ Tığı soldan sağ yöne çeviriniz ve iğneyi ortada tek çapraz geçen ipliğin altından geçiriniz.	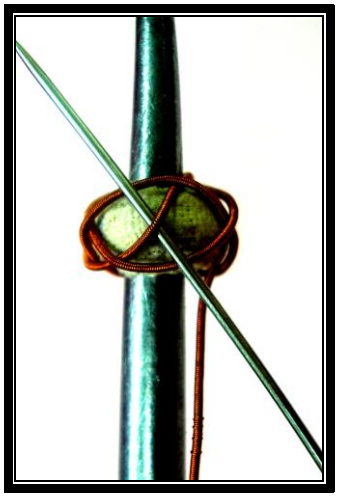 ➢ İğneyi topun geniş olan orta yerinden geçiriniz.
➢ İğneyi çekiniz ve ipliği yerleştiriniz.	 ➢ Üçüncü üçgen oluşur.
➢ Tığı soldan sağ yöne çeviriniz ve iğneyi hemen üstteki ipliğin üstünden ve onun yanındaki ipliğin altından geçiriniz.	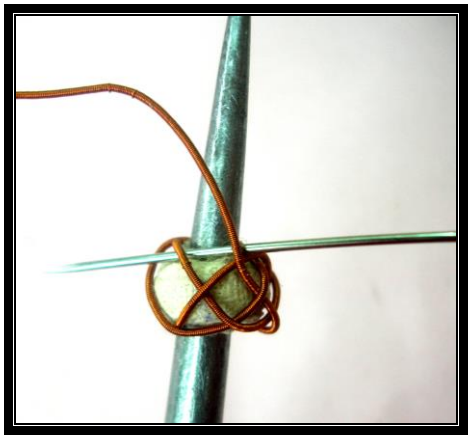

➢ İğneyi çekerek ipliği yerleştiriniz.	 ➢ Dördüncü üçgen oluşur. ➢ Yıldızı oluşturan üçgen şekillerin ve alt-üst üçgenler arasında topun orta kısmında oluşan baklava dilimi şekillerin bozulmamasına ve eşit aralıklı olmasına dikkat ediniz.
➢ Tığı soldan sağa doğru çeviriniz ve hemen yanındaki ipliğin üstünden çapraz şekilde geçerek topun altındaki ipliğin altından geçiriniz.	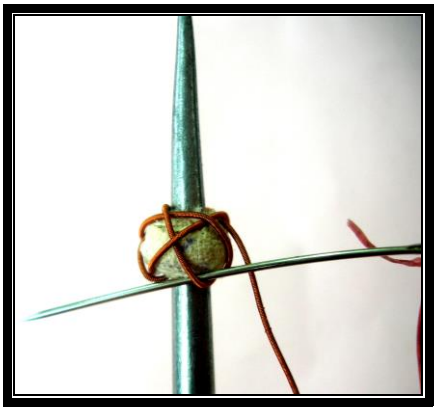 ➢ Topun orta kısmındaki baklava dilimi şeklini görünüz.

➢ İğneyi çekiniz ve ipliği yerleştiriniz. Oluşan beş üçgeni iğnenizin ucu ile düzelterek eşit aralıklarla yerleştiriniz.	 ➢ Beşinci üçgen oluşur.
➢ Beşinci üçgen oluştuktan sonra üstten bakıldığında yandaki yıldız görüntüsünün oluşup oluşmadığını kontrol ediniz.	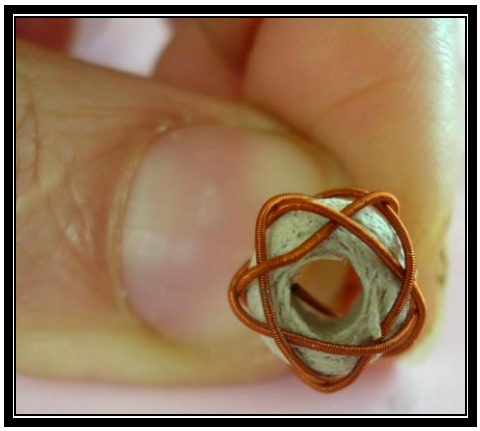
➢ Tığı soldan sağa çeviriniz, başlangıç yerinden iğneyi ortadaki ipliğin altına geçirerek iplik yürütme işlemine başlayınız.	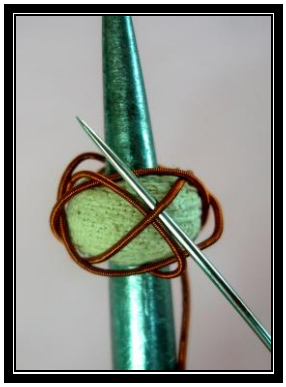 ➢ Artık bu işlemden sonra iğneyi, iplik diğer ipliklerin altından geçmişse alttan, üstten geçmişse üstten geçirerek yürütünüz.

➢ İğneyi çekerek ipliği yerleştiriniz.	 ➢ Topun üstünde iğnenizin ucu ile düzeltme yaparak biraz açıklık bırakınız. ➢ Sıralar çoğaldıkça açıklık kapanacak ve orada sıkışma olmayacaktır, unutmayınız.
➢ İğneyi üstteki ipliğin üstünden, yanındaki ipliğin altından geçiriniz.	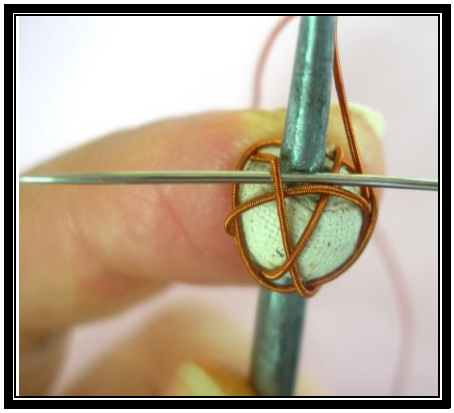
➢ İğneyi çekerek ipliği yerleştiriniz.	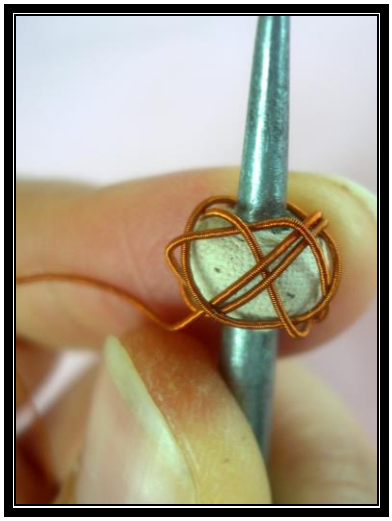

	 ➢ Beş adet üçgeni her işlemden sonra iğnenizin ucu ile düzelterek eşit hâle getiriniz.
➢ Yürütme işleminde üçüncü sırayı tamamlayınız.	
➢ Yürütme işleminde dördüncü sırayı tamamlayınız.	

➢ Yürütme işleminde beşinci sırayı tamamlayınız.	 ➢ Yürütme işleminde iplikleri yan yana getiriniz ve iğnenizin ucu ile her zaman düzeltiniz.
➢ Yürütme işleminde altıncı sırayı tamamlayınız.	 ➢ İpliklerin üst üste gelmemesine dikkat ediniz. ➢ Topun büyüklüğüne göre sıra sayısı değişebilir. Küçük toplarda sıralar az, büyük toplarda çok olur, unutmayınız.
➢ Bitiş ipini keserek topu bitiriniz.	

Resim 1.3: Gümüş iplikle yapılan top örgüsü tekniği

Resim 1.4: Bakır ve gümüş iplikle yapılmış top örgüsü tekniği

Resim 1.5: Renkli ve simli nakış iplikleriyle (çıkrıkta sarılmış) yapılmış toplar

Resim 1.6: Renkli ve simli nakış iplikleriyle yapılmış topların kolye üzerinde kullanılması

Resim 1.7: Tespihte kullanılan top örgüsü tekniği

KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Tığın ucuna topu geçirerek ipliği sabitleştirdiniz mi?		
2. Tığı sol elde tutarak ipliği sağ el ile soldan sağ yöne doğru topun üstünden, tığın arkasından geçirerek topun altına getirdiniz mi?		
3. Tığı soldan sağ yöne çevirerek ve iğneyi sol yönde bulunan ipliği altına geçirdiniz mi?		
4. İpliği arkadan topun altına doğru atıp sol işaret parmağınızla sıkıca tutup, tığı sağdan sol yöne çevirerek ve iğneyi sol üsteki ipliğin altından geçirdiniz mi?		
5. Tığı sağdan sol yöne çevirip iğneyi sol üstteki ipliğin altından geçirerek ipliği çapraz olarak üçgen şekilde topun üzerindeki ipliğin (başlangıç ipliği) üzerinden attınız mı?		
6. İpliği çapraz olarak üçgen şekilde topun üzerindeki ipliğin (başlangıç ipliği) üzerinden attınız mı?		
7. İğneyi sağ ve sol yöndeki ipliğin (ikizler) altından geçirdiniz mi?		
8. İğneyi hemen yanındaki ipliğin üstünden, onun yanındaki ipliğin altından geçirdiniz mi?		
9. Tığı soldan sağ yöne çevirerek ve iğneyi ortada tek çapraz geçen ipliğin altından (topun karnından) geçirdiniz mi?		
10. Tığı soldan sağ yöne çevirip ve iğneyi ortada tek çapraz geçen ipliğin altından (topun karnından) geçirdiniz mi?		
11. Tığı soldan sağ yöne çevirerek ve iğneyi hemen üstteki ipliğin üstünden ve onun yanındaki ipliğin altından geçirdiniz mi?		
12. Tığı soldan sağ yöne çevirerek ve hemen yanındaki ipliğin üstünden çapraz şekilde geçerek topun altındaki ipliğin altından geçirdiniz mi?		
13. Oluşan beş üçgeni iğnenizin ucu ile düzelterek eşit aralıklarla yerleştirdiniz mi?		
14. Topun alt kısmında boşluk oluşmaması için üçgenleri oluştururken ipliği biraz bol bıraktınız mı?		
15. Tığı soldan sağ yöne çevirerek iplik yürütme işlemine başladınız mı?		

16. Yürütme işleminde iplikleri yan yana getirerek ipliklerin üst üste gelmemesine dikkat ettiniz mi?		
17. Bütün teknik aşamalarını sırasına göre takip ederek top tekniğini hatasız yapabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonunda eksiğiniz varsa faaliyete dönerek ilgili konuyu tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyebilmeniz için bir kısmı, doğru bir kısmı yanlış cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise başındaki parantezin içerisine D, yanlış ise Y harfini koyunuz.

1. ( ) Top örgüsü tekniği, ajur ve sürgü tekniklerinin üstünde, altında ve balıksırtı (zincir) üzerinde kullanılır.

2. ( ) Top örgüsü tekniğinde iplik bittiği zaman kesinlikle ekleme yapılmaz.

3. ( ) Top örgüsü tekniği, topun büyüklüğüne göre iki ile sekiz kata kadar overlok iplik üzerine sarılan gümüş telle elde edilen ipliklerle yapılır.

4. ( ) Genellikle gümüş telin altında tercih edilen dört katlı overlok ipliktir.

5. ( ) Top örgüsü tekniği, tığın ucunda, patika top, plastik veya tahta boncuk üzerinde gümüş iplik kullanılarak yapılır.

6. ( ) Top örgüsü tekniğinde tığ kullanmak çok önemli değildir.

7. ( ) Top örgüsü tekniği yapılırken topun altında boşluk bırakılmalıdır.

8. ( ) Yürütme işleminde iplikler yan yana gelmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun atölye ortamı sağlandığında, top örgüsü tekniğinde ekleme, dövme ve parlatmayı yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Gümüş kazaz örücülüğü yapan atölyelere giderek top örgüsü tekniğinin ekleme, dövme, parlatma işlemlerini araştırarak rapor hazırlayınız. Bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. TOP ÖRGÜSÜ TEKNİĞİNDE EKLEME, DÖVME VE PARLATMA

2.1. Top Örgüsü Tekniğinde Ekleme Yapma

Gümüş kazaz örücülüğü top örgüsü tekniğinde, ekleme yapmak pek tercih edilmez. Fakat büyük toplarda yapılması zorunludur. Çünkü çıkrıkta sarılan iplik boyu, büyük topların örülmesine yetmez. Bu durumlarda ekleme yapılır.

İplik bittiği zaman iğne ile topun üst tarafından çıkılır ve işlem burada biter. Ekleme yapmak için iğneye yeni iplik geçirilir ve örme işlemine devam edilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem basamakları ve önerilerde belirtilen hususlarını dikkate alarak top örgüsü tekniğinde ekleme işlemini yapınız.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Top (ipliği bitmiş)
- Tığ
- Bakır iplik
- İğne
- Makas
- Balmumu
- Pense (yuvarlak burunlu)

İşlem Basamakları	**Öneriler**
➢ İpliğin bitmesine yakın iğneyi topun üst tarafından çıkararak elinizde tutunuz.	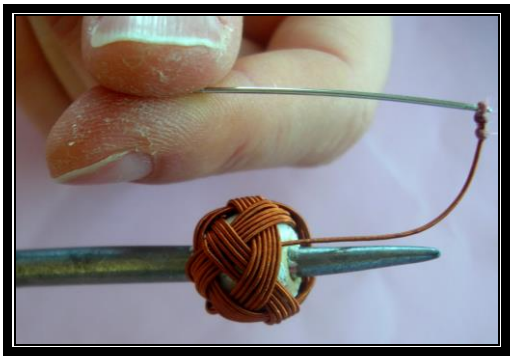 ➢ Araç gereci ekonomik kullanınız.
➢ Biten ipliği topun üst tarafındaki yerde, tam dibinden makasla kesiniz.	➢ Makas kullanırken dikkatli olunuz.

➢ İğneye yeni iplik geçiriniz. İğneyi ipliği kestiğiniz yerden iki adım geriden ve ipliğin takip yönünde örgünün altına batırıp bir üste çıkarınız ve eklemeyi yaparak örme işlemine devam ediniz.	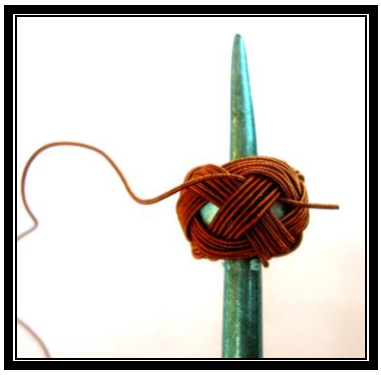 ➢ İpliğin giriş yerinde 1-2 cm kadar ipliğin ucunda pay bırakmayı unutmayınız.
➢ Top üzerinde işleme devam ediniz. Aradaki boşluklar kapanana kadar doldurunuz.	 ➢ İğlikleri üst üste getirmemeye dikkat ediniz.
➢ İğnenizi karga burun pense ile aralara geçiriniz ve yine iğneyi pense ile çıkarınız.	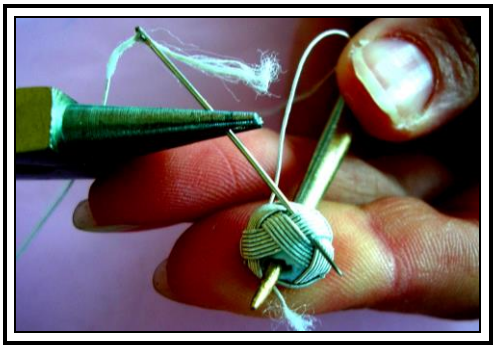 ➢ Aradaki boşluklar dolmaya başladığında iğne aralardan zor geçer, bunun için karga burun pense kullanınız. ➢ Pense kullanırken dikkatli olunuz.

2.2. Top Örgüsü Tekniğinde Dövme

Top örgüsü tekniğinde dövme yapmak çok önemlidir. Çünkü yapılan örgünün yerine oturmasını ve net görünmesini sağlar.

Dövme işlemi çok özenli yapılmalıdır. İyi yapılmış bir dövme topun genel görünüşünü olumlu yönde etkiler. Eğer iyi bir dövme yapılmamışsa topun örgüsü ne kadar iyi yapılırsa yapılsın güzel ve net görünmez. Dövme işlemi yapılırken ne çok sert ne de çok yumuşak dövülmelidir. Çok sert darbeler örgüyü hırpalar ve ipliği koparır. Çekici ya da tığı tek darbe hâlinde örgünün üzerine vurmalıdır. Dövme işlemi bütün tekniklerde böyle yapılır.

Dövme işlemi iki şekilde yapılır. Özel yapılmış çekiç ile ve tığın tahta (şimşir ağacından yapılmış) kısmı ile dövme işlemi yapılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Önerileri dikkate alıp aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak top örgüsünde dövme tekniklerini çalışınız.

Kullanılan Araç Gereçler

- Tığ (tahta kısmı şimşir ağacından)
- Çekiç
- Metal levha
- Masa

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Uygulayacağınız 1.teknik için dövme aletini seçiniz.	➢ Çekiç ile yapılan dövme işlemi birinci yöntemdir, unutmayınız. ➢ Her iki tekniği de uygulayarak tecrübe kazanınız.
➢ Metal levhayı masanın üzerine koyunuz ve tığın ucuna örülmüş topu geçiriniz.	
➢ Topu metal levha üzerinde tığ ile sol elinizle tutunuz.	
➢ Sağ elinizle çekici tutarak dövünüz.	 ➢ Topun her yerine tek darbe hâlinde vurunuz. ➢ Topun önce ortasına dövme işlemini yapınız. ➢ Topun ek yerlerine, köşelerine, üst ve altlarına vurarak örgünün yerine oturmasını sağlayınız.

➢ İkinci dövme yöntemi için tığ hazırlayınız.	➢ Sapı şimşir ağacından yapılmış tığ olmasına dikkat ediniz.
➢ Tığın tahta kısmı ile topun üzerine dövme işlemini yapınız.	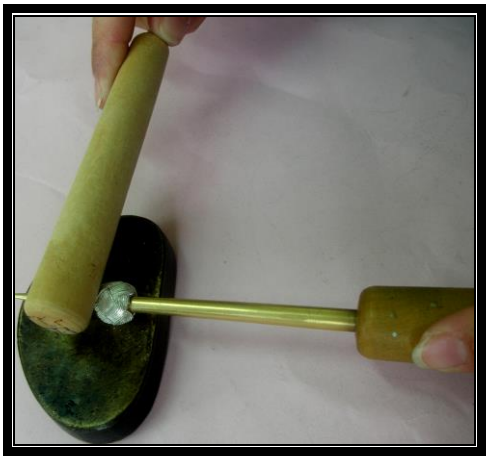 ➢ Topun önce ortasına sonra alt ve üst yerlerine dövme işlemini yapınız.

2.3. Top Örgüsü Tekniğinde Parlatma

Top tekniğinde parlatma yapmak çok önemlidir. Örgünün iyice yerine oturmasını ve parlamasını sağlar. Örgüye tam net bir görüntü sağlar.

Parlatma işlemi örgünün gidiş yönüne göre yapılır. Böyle yapılmazsa görüntü bozuk olur. Bu nedenle parlatma işlemi tekniğine uygun ve düzgün yapılmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Önerileri dikkate alıp aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak top örgüsünde parlatma tekniğini çalışınız.

Kullanılan Araç Gereçler

- Çelik uçlu tığ
- Tığ
- Örülmüş top

İşlem Basamakları	**Öneriler**
➢ Örülmüş topu tığın ucuna geçiriniz.	
➢ Topu sol elinizde tutunuz.	➢ İşaret parmağınızla topu tutarken başparmağınızla da tığı tutunuz.
➢ Sağ elinizle çelik uçlu tığı tutunuz.	
➢ Parlatma işlemine başlayınız.	➢ Tığın ucunu ipliğin gidiş (yürütme) yönüne doğru hareket ettiriniz.

➢ Tığın ucundan aşağıya doğru topun üzerinde ileri geri hareketlerle parlatma işlemini yapınız.	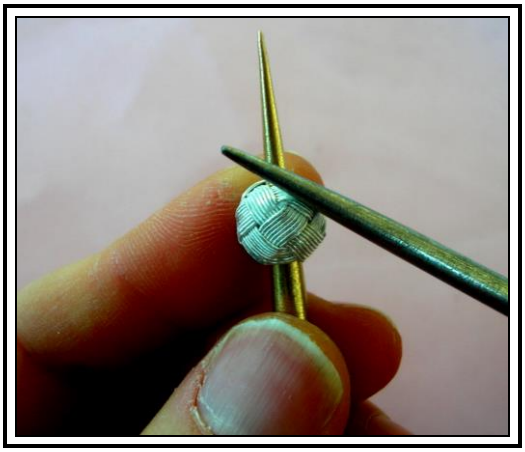
➢ Topu tığdan çıkarıp aynı işlemleri yaparak parlatma işlemini tamamlayınız.	

Resim 2.1: Parlatma işlemi yapılmış top

Resim 2.2: Parlatma işlemi yapılmış tespih

KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. İpliğin bitmesine yakın iğneyi topun üst tarafından çıkararak elinizde tuttunuz mu?		
2. Biten ipliği topun üst tarafındaki yerde, tam dibinden makasla kestiniz mi?		
3. İğneyi, ipliği kestiğiniz yerden iki adım geriden ve ipliğin takip yönünde örgünün altına batırıp bir üste çıkardınız mı?		
4. Top üzerindeki işleme devam ederek aradaki boşluklar kapanana kadar doldurdunuz mu?		
5. İğnenizin kargaburun pense ile top örgüsünün aralarına geçirip çıkarırken pense kullandınız mı?		
6. Top örgüsünü iki yöntemle dövdünüz mü?		
7. Top örgüsünü tığın ucu ile doğru yönde sürterek parlattınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonunda eksiğiniz varsa faaliyete dönerek ilgili konuyu tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyebilmeniz için bir kısmı, doğru bir kısmı yanlış cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise başındaki parantezin içerisine D, yanlış ise Y harfini koyunuz .

1. ( ) Top örgüsü tekniğinde büyük top yapılırken ekleme yapmak gerekir.

2. ( ) Top örgüsü tekniğinde dövme yapmak önemli değildir.

3. ( ) Dövme işlemi yapılırken ne çok sert ne de çok yumuşak dövülmelidir.

4. ( ) Çekici ya da tığı darbeler hâlinde örgünün üzerine vurmalıdır.

5. ( ) Dövme işlemi üç şekilde yapılır.

6. ( ) Parlatma işlemi örgünün gidiş yönüne göre yapılır.

7. ( ) Parlatma işlemi çelik uçlu tığ ile yapılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz modül değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen değerlendirme sorularını cevaplandırarak faaliyete ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. Gümüş kazaz örücülüğünde top örgüsü tekniği nerelerde kullanılır?
A) Ajur ve sürgü tekniklerinin üstünde
B) Ajur ve sürgü tekniklerinin altında
C) Balıksırtı (zincir) üzerinde
D) Hepsi

2. Top örgüsü tekniğinde gümüş telin altında kaç kat overlok iplik kullanılır?
A) 2,5 kat
B) 1,4 kat
C) 2,8 kat
D) Hiçbiri

3. Top örgüsü tekniği hangi araç üzerinde uygulanır?
A) Tığ
B) Sarmaşkı
C) Madeni (çelik) tel
D) Hiçbiri

4. Top örgüsü tekniği altında neler kullanılır?
A) Patiska top
B) Tahta boncuk
C) Plastik boncuk
D) Hepsi

5. Top örgüsü tekniğinde aşağıdaki araçlardan hangisi kullanılmaz?
A) Tığ
B) Bal mumu
C) Sarmaşkı
D) İğneyi

6. Top örgüsünde ekleme neden yapılır?
A) Büyük toplarda iplik bittiğinde
B) Teknik özelliğinden
C) Topu büyütmek için
D) Hiçbiri

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise bir sonraki modüle geçmek için ilgili kişiler ile iletişim kurunuz. Yanlış cevap verdiyseniz modülün ilgili faaliyetine dönerek konuyu tekrar ediniz.

UYGULAMALI TEST

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- İğne
- Tığ (tahta kısmı şimşir ağacından)
- Bal mumu
- Makas
- Bakır iplik
- Kargaburun pense (yuvarlak uçlu)
- Patiska top
- Çekiç
- Metal levha
- Masa

Önerileri dikkate alıp aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak top örgüsü tekniğini çalışınız. Çalıştığınız top örgüsünü dövme ve parlatma işlemi uygulayarak kullanıma hazır hâle getiriniz.

İşlem Basamakları	**Öneriler**
➢ Çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Rahat çalışabileceğiniz aydınlık ortam ve düzenli bir çalışma masası hazırlayınız.
➢ Araç gereçleri hazırlayınız.	➢ Araç gereçlerinizi rahatça kullanabileceğiniz şekilde masaya yerleştiriniz. ➢ Becerilerinizi geliştirene kadar gümüş iplik yerine bakır ipliği tercih ediniz. ➢ Top yapım aşamasında işin yarım kalmaması ve zaman kaybı olmaması için bakır ipliğinizi daha önceden çıkrıkta sararak hazırlayınız. ➢ Büyük toplarda daha fazla iplik kullanıldığını unutmayınız.
➢ Top örgüsünün boyutuna karar veriniz.	➢ Daha sonra kolye, küpe, bilezik veya tespih olarak ürüne dönüştürebileceğinizi düşünerek top boyunu seçiniz.
➢ Top örgüsünü yapınız.	➢ Tekniğe uygun çalışınız. ➢ Uygulamada tereddüde düştüğünüz zamanlarda ilgili uygulama faaliyetine bakınız.

	➢ Topların büyüklüğüne uygun olarak sıra sayısını aralar dolana kadar artırınız.
➢ İp bitiminde ekleme yapınız.	➢ Ek yerinin belli olmaması için titiz çalışınız.
➢ Biten top örgüyü dövünüz.	➢ Dövme işlemini çekiç veya tığın tahta kısmı ile yapabilirsiniz. ➢ Çekiç kazalarına karşı dikkatli olunuz. ➢ Topu zedelememek için dövme işlemini eşit kuvvet kullanarak tek vuruşta yapınız.
➢ Dövülmüş top örgüyü parlatınız.	➢ Parlatma işleminde iplik yönüne dikkat ediniz. ➢ Parlatma işlemini tığ üzerinde ve çıkardıktan sonra yapınız.
➢ Biten top örgüsünü daha sonra kullanılmak üzere saklayınız.	➢ Bakır ve gümüş telleri oksitlenmemesi için kuru ve güneş almayacak şekilde kapalı bir kutu içinde saklayabilirsiniz.

KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Uygun bir çalışma ortamında araç gereçleri hazırladınız mı?		
2. Hangi büyüklükte top örgüsü yapacağınıza karar verdiniz mi?		
3. Tekniğe uygun olarak top örgüyü yaptınız mı?		
4. Biten ipinizi tekniğe uygun olarak ve belli olmayacak şekilde eklediniz mi?		
5. Biten top örgüyü dövdünüz mü?		
6. Biten top örgüyü parlattınız mı?		
7. Çalışmalarınızda gerekli titizliği gösterdiniz mi?		
8. Zamanı ve malzemeyi ekonomik kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

.

Yapılan değerlendirme sonunda "Hayır" cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz. Eğer tüm cevaplarınız "Evet" ise sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	Y
7	Y
8	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	Y
6	D
7	D

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	C
3	A
4	D
5	C
6	A

KAYNAKÇA

- BİLGİN Yıldız, **TKTÖ Olgunlaşma Enstitüsü PKSO ve KML Usta Öğretici,** Trabzon.
- DORUK Serpil, **TKTÖ Olgunlaşma Enstitüsü PKSO ve KML Usta Öğretici,** Trabzon.
- GÜNDOĞDU Fatma, **TKTÖ Olgunlaşma Enstitüsü PKSO ve KML Nakış Öğretmeni Ders Notları,** Trabzon, 2008.
- KAVAL Tülay, **TKTÖ Olgunlaşma Enstitüsü PKSO ve KML Usta Öğretici**, Trabzon.
- SAKA Tülün, **TKTÖ Olgunlaşma Enstitüsü PKSO ve KML Usta Öğretici,** Trabzon.